

Onneton kuiskaus

Mikko Roivas

Onneton kuiskaus

Mikko Roivas

© 2024 Mikko Roivas

Kustantaja: BoD • Books on Demand GmbH, Helsinki,
Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8395-5

1. Saapuminen

Kapteeni kuulutti vakaalla äänellä, että olin laskeutumassa Vaclav Havelin lentokentälle. Lämpötila Prahassa oli päälle kahdenkymmenen. Kapteeni kiitti matkasta ja toivotti oikein mukavaa aikaa kaupungissa.

Poistuin viimeisten joukossa koneesta. Olin saapunut viidettä kertaa tuohon satojen tornien kaupunkiin. Kone ei ollut ollut täysi, vaan sen keskinkertaisen luokan koneen matkustamo oli harvasti miehitetty. Seurasin muutamia kanssamatkustajia rahanvaihtoluukulle, jossa istui viihaisen näköinen mies. Tämän katseesta saatoinkin päätellä, että joko mies oli kyllästynyt työhönsä tai sitten hän oli muuten vain menettänyt elämänilonsa. Vaihdoin suurimman osan rahoistani. Mies latoi seteleitä tiskille sen sijaan, että olisi kohteliaasti laskenut rahat eteeni.

Ajattelin, että olivatko kaikki tshekkiläiset tuon miehen kaltaisia. Vaikka olin kaupungissa viidettä kertaa, en ollut päässyt syvempään yhteyteen keneenkään kanssa. Paitsi Michalin kanssa. Slaavilainen luonteenlaatu oli mielestäni jotenkin kiivas ja suorasukainen. Toisaalta siihen kuului myös

tietyntaista surullista melankoliaa. Olin koulussa oppinut, että tshekkejä ja suomalaisia yhdisti sotaisa suhde Neuvostoliiton kanssa.

Sujautin korumat pieneen lompakkooni, vilkuilin ympärilleni ja poistuin ensimmäisestä ovesta ulos. Hätkähdin ensi kertaa, että aurinko paistoi ja häikäisi silmiä kiusallisesti. Koneessa olin ollut niin jännittynyt, etten ollut sitä tajunnut.

Ostin pienestä kioskista viikon matkalipun julkisiin kulkuneuvoihin.

Punavalkoinen bussi korautti paikalleen pitkässä laiturissa. Muistin, että viimeksi tuonkaltainen bussi oli ajanut laitimmaiselle metroasemalle. Sieltä pääsi kätevästi metrolla keskustaan. Sytytin savukkeen ja katselin, kuinka kiireiset turistit ahtautuivat tuohon yhteen autoon. Heitä yhdisti tuo turismin haittapuoli, hätäinen kiireentunne. Ikään kuin ei kohta puolin tulisi toinen bussi.

Nautin savukkeen ripeästi. Lento oli ollut melko nopea. Tshekkiin ei lentänyt kuin muutaman tunnin. Näin ollen en ollut kärsinyt tupakanpuutteesta sen liiemmin.

Hotellissa kirjauduin sisään. Pitkän tiskin takana seisoivat muutama kaunis, tummahiuksinen ja sinisilmäinen paikallinen nainen. Olin pakotettu heittämään ilmoille ystävällisen hymynkareen. Naisista toinen puhui minulle ja toinen hymyili takaisin.

“Tervetuloa, herra Nieminen.”

“Kiitos, paljon. Moneltako tarjoillaan aamiaisen?” kysyin.

Nainen, joka oli vain hymyillyt, kiirehti muualle. Ensimmäinen vastasi ystävälliseen äänensävyyn.

“Seitsemästä yhdeksään.”

Kiitin ja olin ilahtunut. Virkailijat puhuivat sujuvaa englantia, mikä auttoi asioissa. Toisella matkallani Prahassa olin yöpynyt hotellissa, jossa ei osattu englantia. Ja koska minulta ei luonnistu saksan, eikä venäjän kieli, olin aika lailla ulapalla, kuin eksynyt laiva.

Hotelli oli loistelias. Se oli maksanutkin minut kipeäksi, mutta ajattelin kerrankin nauttia. Muilla kertaa olin nukkunut rähjäisissä ja likaisissa hotellintapaisissa. Huoneeni sijaitsi kolmannessa kerroksessa ja ikkuna antoi vilkkaalle Vaclavinaukiolle.

Purin vaatteet kaappiin. Olin haistavani kaapin sisältä vellovan sitruunantuoksun. Käsiini osui entisen tyttöystäväni antama harmaanmusta pyjama.

Kello oli likimain neljä iltapäivällä. Janosin olutta. Janosin istua jonnekin rähjäiseen kuppilaan ja nauttia siemailten paikallista olutta. Vaihdoin vaatteet, jotta en olisi niin kovin asiallinen. Olin sitä sukupolvea, että matkaa lähdetään taittamaan hienoissa vaatteissa. Ripustin suorat housut tuohon sitruunantuoksuiseen kaappiin, nappasin jalkaani purjehduskengät ja punaisen flanellipaidan ylleni. Mietin hetken, olisiko tuo paita kenties turhan lämmin.

Praha edusti minulle vapautta. Se edusti sitä kaikkea, mikä kumpuaa silmittömästä yksilön vapaudesta, taiteellisuudesta ja jokamiehen oikeuksista ilman sen suurempia rajoituksia.

Olin ottanut mukaani Vantaalta muistiinpanot, joihin tiesin tekeväni joitakin merkintöjä. Olin viidettä kertaa kaupungissa ja vasta edellisellä kertaa olin oppinut, että nuo rähjäiset kapakat olivat täynnä kaikenkarvaisia ihmisparkoja. Nuo nuhjuiset prahalaiset joivat eniten olutta koko maailmassa, seuraavana tulivat suomalaiset. Olin erityisen ylpeä kansallisuudestani, suomalaisuudesta. Mielestäni sopeuduin

mainiosti tuohon slaavilaiseen maailmaan.

2. Michal

Olin tutustunut erääseen tshekkiläiseen nuoreen mieheen, jonka tapasin toisella kertaa Prahassa. Hänen nimensä oli Michal Voborny. Hän oli jotakuinkin minun ikäiseni, mutta niin paljon enemmän naistenmies kuin voi vain olla. Olin tuolloin kansanopiston linjan kanssa viikon lomalla, ja Michal oli tehokkaampi naisten suhteen kuin kukaan meistä synkistä pohjalaisista. Mainittakoon, että linja pursui soljuvaa romantiikkaa. Nuoret, tuoreet ylioppilaat, asuivat ensi kertaa pois kotoa, ja kaikki oli uutta. Parit alkoivat löytyä jo ensi kuukausien aikana.

Muistelin paikkaa, jossa Michal Voborny tykkäsi käydä. Se oli lähellä Kaarlensiltaa. Viime matkasta oli kulunut useita vuosia, enkä ollut täysin vakuuttunut, että löytäisin hänet enää koskaan. Oliko mies yhä edes elossa?

Kun ohitin vastaanottotiskin aulassa, huidoin terveyhdyksen

käsilläni ja sain vastaukseksi pienen hymynkareen. Se oli juuri sellainen pilkettä silmäkulmassa -tervehdys, jollaisia kohtaa, kun kaksi ihmistä kohtaavat ystävällisessä nosteessa.

Seisahdin aukiolla ja sytytin savukkeen. Ajattelin samalla, kun silmäilin suuntaa, että tuo aukio oli kenties ollut näyttämönä Prahan keväässä. Mieltänsä olivat osoittaneet yli satatuhatta prahalaista. En ollut asiasta täysin varma, mutta päättelin, että itse olisin osoittanut mieltäni juuri tuolla aukiolla.

Kuljin tuttuja katuja, kunnes saavuin sillan kupeeseen. Ravintola, jossa Michal tykkäsi käydä, oli edessäni. Sen sisälle ei nähnyt, vaan ikivanhassa seinässä näkyi vain paksu rautaovi. Se ei kertonut paikasta mitään. Ei tarvinnut.

Muistelin viime matkaa kaiholla. Olin ollut matkassa isoveljen ja kahden veljenpoikani kanssa. Olin lumonnut heidät omilla pienillä tarinoilla. Lopulta olimme matkassa, pidennetyllä viikonloppumatkalla. Saavuimme Prahaan perjantaina ja lensimme takaisin Helsinki-Vantaalle maanantaina.

Etsin kapakasta Michalia. Paikalla istui vain muutamia paikallisia. Tiski oli lyhyt ja korkea. Sille noustiin yhden

portaan verran, ja heti siitä alkoi muutamien pöytien armeija. Michalia ei näkynyt.

Mietin siinä samalla, kun siemailin huurteista ja kylmää olutta suuresta tuopista, mahtoiko Michal olla töissä ollenkaan. Oliko hän vain joku surkea asunnoton ja työtön miesparka? Sillä tuolloin hän oli vain juonut ja naurattanut naisia, vaikka oli arkipäivä, ja ihmiset työssään.

Katselin viereisessä pöydässä istuvia miehiä. He kinastelivat kiivaasti jostain asiasta, ja toinen pääsi niskanpäälle. Pitkään kaapumaiseen takkiin sonnustautunut mies puhui hiljaa, mutta kiihkeään sävyyn. Hänen toverinsa oli pukeutunut mustaan nahkatakkiin, joka oli jo kokenut ajan patinaa.

Miehet huomasivat hetkessä, että olin jäänyt kiinni tuijottamisesta. Kaikessa tuossa häkellyksessä nostin tuoppia miehille. Ajattelin, että olin sen heille velkaa. Miehet nostivat tuoppinsa ja jatkoivat kinastelua.

Olin ottanut mukaan pienen vihkosen, johon aloin kirjoitella mahtavia ideoita. Olin päättänyt, että viettäisin kaupungissa pidempään kuin viikon, kenties kuukauden. Joutuisin ostamaan uuden paluulennon, mutta se ei minua

vaivannut. Olihan juuri saanut muhkean perinnön.

Tiesin, että minun pitäisi ottaa huone jostakin räjäjäisestä hotellista. Loistohotellit olivat turhan arvokkaita. Jopa minulle. Siinä samalla, kun siemailin kolmatta tai neljättä olutta, avasin pienen matkaoppaan. Opas oli vanhentunut, mutta kadut ja suurin osa ravintoloista pitivät paikkansa.

Michal Voborny oli jotakuinkin minun ikäiseni. Hänellä oli mustat keskipitkät hiukset (oli ollut vuosiakausia sitten) ja hän piti pitkistä takeista. Olin jotekseenkin varma, että olin saanut hänestä oikeanlaisen kuvan. Toisaalta olin tavannut hänet vain tuon ohikiitävän sinisen hetken. Vain yhteen kertaan.

Joskus tietynlaiset ihmiset antoivat rehellisen kuvan itsestään. He olivat juuri sitä, mitä sattuiivat olemaan fyysisesti ja henkisesti. Michal oli rehellisesti mies vailla menneisyyttä. Hän eli hetkistä, tunteesta tunteeseen. Hänen puhetapansa oli jylhä, jopa basson kaltainen. Hän tutki ympärillä olevia ihmisiä tiukasti ruskeilla silmillään. Oli vaikea edes aavistella, mitä hänen huikentelevaisessa päässään sattui liikkumaan. Mutta tärkeintä olikin, että jotain tosiaan liukui.

Michal oli puhunut moitteetonta englantia. Hän oli jopa taitavampi sanansäilyttäjä kuin minä. Ja minä osasin puhua kiitettävästi.

Ystäväni olivat olleet äänessä sen hetken, kun keskustelimme englanniksi. Näin ollen, vaikka olisinkin löytänyt hänet, hän ei pitäisi minua sen suuremmassa arvossa. En saattanut edes arvailla, minkälainen hänen asuntonsa oli. Oliko hänellä sellaista ollenkaan?

Kun istuimme aamuyöllä Na Prikopen kukkapenkin reunalla, Michal halusi lahjoittaa meille jotain. Tuo mukulakivinen kävelykadunpätkä oli kahden aikaan yöllä varsin kova ja viiltävä. Siellä täällä liikkui joitakin väsyneitä ja yksinäisiä ihmisiä.

3. Sotakypärä

Michal kaivoi suuresta muovikassista esille vanhan kypärän. Hän kertoi, että se oli kuulunut toisessa maailmansodassa saksalaiselle sotilaalle. Se oli kulunut ja pölyinen. Siinä oli kaksi sormen mentävää reikää, jotka Michal kertoi olevan

luodinreikiä.

Aamuyön pikkutunneilla meillä ei ollut mitään lahjaa hänelle. Ei ainakaan yhtä kiehtovaa. Myöhemmin, kuukauden kuluttua matkasta kokosimme pieniä esineitä vastalahjaksi. Meillä oli osoite, mutta olin jokseenkin varma, että se oli vain nopeasti keksitty osoite. Ei sellaista ollut olemassakaan. Ystäväni pitivät minua typeränä, ja lähettivät Prahaan postia.

Michal oli minulle mysteeri alusta lähtien. Hänen puheensa kuulosti siltä kuin se olisi tullut kaivosta. Tämä saattoi johtua siitä, että hänen koko olemuksensa oli flunssainen. Se ei kuitenkaan hidastanut hänen juomistaan. Hän oli meidän mielestämme meitä etevämpi.

Tuona sinisenä hetkenä Na Prikopella en saanut selville, missä vaiheessa Michal oli jättänyt meidät siihen kylmälle kukkapenkin reunalle ja poistunut seurastamme. Päättäni särki, ja oli kolea aamu. Praha oli äärimmäisyyksien kaupunki. Päivät olivat kuumia ja yöt koleita. Tuolloin oli ollut kevät.

Istuin vielä hetken tuossa kapakassa. Olin kumonnut kurkkuuni kolme tuopillista olutta. Oli alkuilta, mutta olin jo hyvän

matkaa juovuksissa. Puoli seitsemältä nousin tuolilta ja poistuin tuon ikimuistaisen sillan tuntumasta. Sen ympärillä ja sen päällä ja allakin oli lukuisia turisteja.

Matkalla hotellille pähkäilin, missä voisin vaihtaa valuuttaa. Päätäni huimasi, ja tunsin sekavasti, että olin pyörtyä ja kaatua noille mukulakiville. Aurinko sai minut sekaantumaan entistä enemmän. Sen hohde sokaisi katseeni aina tiskille saakka.

“Vaihtaisin korunoita”, sanoin neidille, joka seisoi jämäkästi tiskin takana.

“Ilman muuta, herra.”

Hänen katseensa oli viipyilevä. En saattanut tietää, mihin hänen ystävällinen hymynsä oli kadonnut. Miksi hänen silmänsä eivät hohkaneet enää lapsenomaista, ilkikurista virnettä. Mieleepi juolahti, että kenties tuo neiti ei pitänyt minun huomattavasta tilastani. Olin lähestulkoon ympärilläni.

Olin niin voipunut, että nukahdin saman tien. En kaivannut pimeää ympäristöä nukkuakseni. Päinvastoin nukahdin alkuillasta, kun vielä aurinko viilsi pitkin kaupungin siluettia.

Nukuin pitkään. Nousin vuoteesta ja menin kylpyhuoneeseen. Kaikkialla kiils. Lattia oli marmoria ja hanat kultaisia. Suihkun seinä oli koristeltu värikkäin laatoin.

Kumarruin alas ja ammensin kylmää vettä kasvoilleni, käsivarsiin ja kaulaan. Oloni oli kaikin tavoin surkea. Tarkastelin hämmästynttä kuvajaista, joka tuijotti minua takaisin peilistä. Näin, että tuo vaalea hiusraja oli vetäytynyt yhä taaemmaksi. Kastelin hiukseni, minkä jälkeen kuvajainen muuttui vain entistä sekavaisemmaksi. Mitä sinä olet tekemässä?

Kuivasin itseni ja kuljin alastomana pienen pöydän äärelle. Muistiinpanovälineet olivat siinä, mihin olin ne laskenut. Istahdin lakanamöykyn päälle sängyssä ja selailin, mitä olin kirjoittanut. Ensimmäisillä sivuilla oli vain paikkojen nimiä, piirrettyuttaisesti, ikään kuin kiireessä. Sen jälkeen niissä luki ravintoloiden nimiä, katujen nimiä ja ratikkapysäkkien nimiä. Kaikkea tuollaista tarvittavaa, jota saattoi tarvita. Mietin kovasti, kannattiko minun ylipäättään aloittaa sellainen massiivinen työnteko, joka vaatisi vuosikausia tullakseen valmiiksi.

Olin päättänyt jo, että kirjoitan ensimmäisen romaanini

Keski-ikäinen terminaalityöntekijä, Juuso Nieminen, matkustaa Prahaan. Hän tapaa sattumoisin Maria Sersenin, josta tulee hänen lomaromanssinsa. Tarinassa kuljetaan pariskunnan seurassa Prahassa, Pariisissa ja Vantaalla.

"Minusta tuntui, että olin koditon. Asuin Prahassa, jossa tunsin oloni ulkopuoliseksi, ja olin Suomesta, josta olin päässyt eroon. Minulla ei ollut kotia laisinkaan."

BoD

